

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/619

KARAR NO : 1983/693

ÖZET: Başvuru üzerine Uyuşmazlık Mahkemesince görevli yargı yeri belirlendikten sonra yeniden görevsizlik kararı verilmesi halinde bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığı hk.

K A R A R

Davaacı : K.H.

Sanıklar : Salih Aydoğan Büyüközden ve Doğu Perinçek

O L A Y : 11.4.1978 günü sanık Salih Aydoğan Büyüközden'in sorumlu ya

zı işleri müdürü olduğu (Aydınlık) gazetesinde diğer sanık Doğu Perinçek tarafından yazılan (İrkçılık değil, Türkiye Surtseverliği) başlıklı yazıda basın yoluyla devletin emniyet muhafaza kuvvetlerini tahkir ve tezyif edildiği ileri sürülerek TCK.nun 159/1 173/3. maddeleri gereğince cezalandırılmaları istemiyle İstanbul C. Savcılığınca kamu davası açılmıştır.

2- Aynı sanıklar hakkında aynı gazetenin 12.7.1978 günlü sayısında (İstanbul Savcılığı jandarma birliğimidir?) başlıklı yazıda (12 Mart savcılarının tarihi gerçekçi iddiaları) başlıklı ve (Resmî belgelerle kontra gerilla) başlıklı yazılarda yayın yoluyla devletin emniyet muhafaza güçlerini tahkir ve tezyif edildiği, milli duyguları zayıflatıcı ve bölücü nitelikte propaganda yapıldığı, yetkili makamların neşrini men ettikleri malumatın neşredildiği ileri sürülerek TCK.nun 159/1., 173/son., 142/3-6., 137/1. maddeleri ile cezalandırılmaları istemiyle İstanbul C. Savcılığınca kamu davası açılmıştır.

İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi; her iki dava dosyasını 17.9.1979 gününde birleştirdikten sonra 17.9.1979 gününde, esas 1978/292, karar 1979/364 sayı ile; davanın sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi gerektiği görüşü ile görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesi; 2.9.1980 gününde, 1980/114 esas sayı ile; suçun, sıkıyönetim ilânından önce işlendiği ve sıkıyönetim mahkemelerinde görülen bir dava ile bağlantılı olmadığını belirterek 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi gereğince görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunmuştur.

Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 22.12.1980 günlü, 1980/449-569 sayılı kararı ile; "Sanıkların üzerine atılı suçların sıkı önetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği ve bunların MCK.nın 7 sayılı Kararı'nın 4. maddesi kapsamına giren sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu açıktır. Sanıklardan Doğu Perinçek'in suçun işlendiği tarihte dahil olmak üzere (TKİP) Türkiye Köylü İşçi Partisi

nin 30.1.1978 den itibaren genel başkanı öteki sanık Salih Aydoğan Büyükdözen'in de aynı partinin merkez disiplin kurulu üyesi bulunduğu siyasi parti siçilinin incelenmesinden anlaşıldığına göre 1402 sayılı Yasa'nın 2310 sayılı Yasa ile eklenen ek-1. maddesi kapsamına giren bu suça ait davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerekeceği ve bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine" karar verilmiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesi; 8.7.1981 gününde, esas 1980/114, karar 1981/681 sayı ile; suçun, sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu bir suçla bağlantılı olmadığı ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 19. maddesine göre yapılan başvuru üzerine verdiği kararın istisari mahiyette bulunduğunu görüşü ile görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olmakla ve görev uyuşmazlığının çözümü için dava dosyası İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'nın 17.11.1982 günlü, 1982/417 sayılı yazıları ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakiş, Osman Kayacan ve A. Vahap Özaslan'ın katılmaları ile yaptığı 12.12.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler, okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoğlu'nun Askerî Yargı yerinde görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra geniş görüşülüp düşünüldü:

Bir yargı merclinin Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma kararı verdikten sonra yüksek mahkemenin bu konudaki kararına uymasının yasa buyruğu olduğu bilinen bir gerçektir.

Çünkü Anayasa'nın 158. ve 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddesinde yer alan hükümler, aynı yasanın 20. ve 28. maddelerindeki hükümler Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının niteliğini ve bağlayıcılığını simgelemekte Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bir danışma kurulu olmayıp bir yüksek mahkeme ve yargısal kararlar veren bir kuruluş olduğunu vurgulamaktadır.

Yasa koyucunun 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesini düzenlemekle güttüğü amaç olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarma yerine ondan daha çabuk ve hızlı işleyen ve sonuca götüren bir başvuru sonucu oluşturarak görev sorununun biran önce çözümlenmesini sağlamaktadır. Bir yargı yerinin verdiği görevsizlik kararı üzerine dava dosyasını

Önüne gelen mahkemenin görev açısından durumu değerlendirilerek takdir yetkisini kullanarak görevsizlik kararı vermesi halinde kendisi bu kararı kaldırma yetkisine nasıl sahip değilse, 19. madde uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar verdikten sonra da başvuran mahkemenin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu konudaki kararını beklemeksizin yasa buyruğu olduğunda kuşkuya ve duraksamaya yer bulunmamaktadır.

Gerçi görev konusunun kamu düzenine ilişkinliği nedeniyle yargılamanın her evresinde gösönünde bulundurulması Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev belirleyen kararından sonra dahi görev konusunu düzenleyen yasa değişiklikleri olmuşsa, yargı mercilerinin "aksine bir hüküm konmamışsa" bu değişikliği gösönünde tutmaları doğaldır. Ancak bu aşamada görev konusuna ilişkin yasa değişikliklerine ilişkin değerlendirme yapmak uyuşmazlık konusu dava elinde bulunan yargı merciine ait olmak gerekir.

Nitekim sıkıyönetim askeri mahkemesinin başvurusunun reddine ilişkin Uyuşmazlık Mahkemesi kararı 1402 sayılı Yasa'ya 2301 sayılı Yasa ile yapılan ve yürürlükte olan değişiklik gösönünde tutularak verilmiştir. Bu durumda Uyuşmazlık Mahkemesince görevli yargı yeri daha önce belirlenmiş olduğunda görev konusunda yeniden bir karar verilmesine yer bulunmaktadır.

SONUÇ: İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca 2.9.1980 günlü, 1980/114 esas sayılı başvurusu üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 22.12.1980 günlü, 1980/449-569 sayılı kararı ile 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası'nın 2310 sayılı Yasa ile eklenen ek-1. maddesi uyarınca davanın Askeri Yargı yerinde bakılması gerektiği şeklinde görevli yargı merci belirtildiğine göre, bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığı ve ancak İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'ne yasa ve yönetme aykırı olarak verilen 8.7.1981 günlü, esas 1980/114, karar 1981/681 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 12.12.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Ali Suat Erkoç

Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Necati Karakış

Üye

Osman Kayacan

Üye

A. Vakıf Öznel